

PREDLOG NOVEGA ZAKONA O PREPREČEVANJU DELA IN ZAPOSLOVANJA NA ČRNO

V postopku na Vladi RS je predlog novega Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (v nadaljevanju: predlog ZPDZČ).

V nadaljevanju povzemamo ključne novosti, ki izhajajo iz predloga ZPDZČ.

• Zaposlovanje na črno

Na podlagi predloga ZPDZČ (5. člen) se za zaposlovanje na črno **štejejo tudi** primeri, če je delodajalec:

- posameznika v času trajanja delovnega razmerja odjavil iz obveznih socialnih zavarovanj;
- omogočil delo posamezniku, s katerim ni sklenil pogodbe civilnega prava, na podlagi katere se lahko opravlja delo oziroma ga ni zavaroval v skladu z zakoni, ki urejajo zavarovanja za socialno varnost, ali z upokojemcem ni sklenil pogodbe o opravljanju začasnega ali občasnega dela v skladu z zakonom, ki ureja trg dela;
- zaposli tujca ali osebo brez državljanstva v nasprotju s predpisi o zaposlovanju tujcev.

Novost je tudi ta, da mora biti v primeru, da se delo pri delodajalcu opravlja na **podlagi pogodbe civilnega prava ali pogodbe o opravljanju začasnega ali občasnega dela, izvod pogodbe za čas opravljanja dela ves čas na kraju opravljanja dela.**

V primeru, če delodajalec omogoči delo posamezniku, s katerim ni sklenil pogodbe o zaposlitvi, se **domneva, da ima ta oseba sklenjeno delovno razmerje za nedoločen čas za polni delovni čas**, razen, ko ima že sklenjeno pogodbo o zaposlitvi pri drugem delodajalcu oziroma, če ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za krajši delovni čas, za razliko do polnega delovnega časa. Če delodajalec ali posameznik ali oseba, zaposlena na črno, ne izkaže, koliko časa je trajala zaposlitev, **se šteje, da je bila oseba na črno zaposlena tri mesece**. Delodajalec mora takšni osebi izročiti pisno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas, v roku 3 dni po tem, ko nadzorni organ ugotovi zaposlitev na črno, razen v primerih, kadar oseba ne izpolnjuje pogojev za opravljanje dela, v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja. V navedenih primerih, mora delodajalec takšni osebi poravnati vse obveznosti iz delovnega razmerja za obdobje celotne zaposlitve na črno **najmanj v višini bruto minimalne plače za vsak mesec opravljenega dela**, če oseba v tem času ni bila prijavljena v obvezna socialna zavarovanja na podlagi delovnega razmerja za polni delovni čas **oziroma sorazmerni del bruto minimalne plače za vsak mesec opravljenega dela**, če je bila prijavljena v obvezna socialna zavarovanja na podlagi delovnega razmerja za krajši delovni čas. Delodajalec mora poravnati obveznosti v petnajstih dneh po tem, ko nadzorni organ ugotovi kršitev, ter v osmih dneh od poteka roka za plačilo nadzornemu organu o tem predložiti dokazilo.

• Nedovoljeno oglaševanje

Skladno s predlogom ZPDZČ (6. člen) je prepovedano naročanje, objavljanje ali posredovanje oglasov in oglasnih sporočil v časopisih, revijah, na radiu, televiziji in v drugih elektronskih medijih ali na drug način, ki je dostopen javnosti, če:

- pravna oseba, tuj pravni subjekt, samozaposlena oseba, delodajalec ali posameznik ponuja ali oglašuje delo, ki se šteje za delo na črno po določbah 3. člena tega zakona,
- delodajalec objavi potrebo po delavcu za delo, ki ni vezano na njegovo registrirano ali priglašeno dejavnost.

Novost je v tem, da mora **naročnik oglasa ob naročilu oglasa podati izjavo** s podatki o svoji identiteti: firmo in sedež firme ter ime in priimek odgovorne osebe ali ime in priimek naročnika ter njegovo stalno prebivališče ter izjavo, da ima dejavnost, vsebina katere se nanaša na objavo oglasa, opredeljeno v temeljnem aktu oziroma vpisano v register.

• Delo v lastni režiji

Na podlagi predloga ZPDZČ (9. člen) se za delo v lastni režiji šteje opravljanje vseh del in storitev:

- na nepremičninah v osebni lasti ali v najemu, v užitku, služnosti rabe ali stanovanja, razen če s posebnim zakonom ni drugače določeno in
- na premičninah v **osebni lasti**, v užitku ali služnosti rabe, kadar jih opravlja **lastnik** naštetih pravic ali **najemojemalec, njegov zakonec ali oseba, s katero živi v zunajzakonski skupnosti**, partner v registrirani istospolni skupnosti, **ali kadar jih brezplačno opravljajo osebe**, s katerimi je v **sorodstvu v ravni vrsti** ali **stranski vrsti do vštetega tretjega kolena** ter v sorodstvu po svaštvu do vštetega drugega kolena.

S predlogom ZPDZČ se tako **delo v lastni režiji širi tudi na nepremičnine ali premičnine, ki so v najemu, užitku ali služnosti rabe.**

• Osebno dopolnilno delo

Osebno dopolnilno delo predlog ZPDZČ ureja podrobneje kot veljavni zakon.

Na podlagi 12. člena predloga ZPDZČ se za osebno dopolnilno delo se šteje, kadar posameznik osebno sam opravlja **dela pomoči v gospodinjstvu in njim podobna dela** ter opravlja **druga manjša dela**, pod pogojem, da posebni predpisi ne določajo drugače, in da **so določena v pravilniku o delih, ki se štejejo za osebno dopolnilno delo**. Te storitve se lahko opravljajo le **pod pogojem, da se ne opravljajo za** pravno osebo, tuj prani subjekt ali samozaposleno osebo.

Posameznik mora osebno dopolnilno delo iz prvega in tretjega odstavka tega člena pred pričetkom opravljanja priglasiti pri Ministrstvu za notranje zadeve.

Oseba, ki opravlja osebno dopolnilno delo, se je dolžna **prijaviti v zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni** skladno s predpisi o zdravstvenem zavarovanju.

Oseba, ki želi, da se pri njej opravijo dela pomoči v gospodinjstvu in njim podobna dela ter druga manjša dela, pred pričetkom opravljanja dela na podlagi elektronskega plačila **vplača vrednotnico, ki znaša 6 EUR na mesec za posameznika, ki ima priglašeno osebno dopolnilno delo.**

Prihodek iz naslova osebnega dopolnilnega dela v posameznem trimesečju koledarskega leta v seštevku ne sme presegati povprečne mesečne neto plače v Republiki Sloveniji v preteklem koledarskem letu.

• **Kratkotrajno delo**

Na podlagi predloga ZPDZČ se za kratkotrajno delo šteje brezplačno opravljanje dela **v mikro družbi ali zavodu z najmanj enim in največ 10 zaposlenimi** ali pri **samozaposleni osebi z največ 10 zaposlenimi**, kadar jih opravlja:

- **zakonec** ali zunajzakonski partner ali partner v registrirani istospolni skupnosti **lastnika ali solastnika** mikro družbe ali zavoda ali samozaposlene osebe,
- oseba, s katero je lastnik ali solastnik mikro družbe ali zavoda ali samozaposlene osebe **v sorodu v ravni vrsti do prvega kolena**,
- **starši in otroci zakonca** ali zunajzakonskega partnerja ali partnerja v istospolni skupnosti lastnika ali solastnika mikro družbe ali zavoda ali samozaposlene osebe.

Kratkotrajno delo se lahko opravlja **največ 40 ur mesečno**.

Delodajalec je dolžan osebo, ki opravlja kratkotrajno delo, pred začetkom opravljanja dela prijaviti v zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni skladno s predpisi o zdravstvenem zavarovanju. Ta prijava se šteje kot prijava kratkotrajnega dela.

Delodajalec za osebo, ki opravlja kratkotrajno delo, v koledarskem mesecu dnevno vodi **evidenco o trajanju kratkotrajnega dela** z naslednjimi podatki:

- datum opravljanja kratkotrajnega dela,
- uro začetka in zaključka opravljanja kratkotrajnega dela,
- skupno število do tedaj opravljenih delovnih ur v koledarskem mesecu.

• **Nadzorni organi**

Na podlagi predloga ZPDZČ so za nadzor posameznih določb pristojni naslednji organi:

- tržni inšpektorat,
- inšpektorat za delo,
- carina,
- prometni inšpektorat,
- davčni inšpektorat.